

TALIA YONATAN-DAGAN טליה יונתן-דגן
 EYAL BRIK איל בריק
 LIORA HIRSHOREN ליאורה הירשהורן
 OREN MILDWORTH אורן מילדוורת
 EFRAT MUSAN-GOSHEN אפרת מוסן-גושן
 ORIT GOLDNER אורית גולדנר
 MOR AHARONOVICH מור אהרונוביץ
 KAREN NUDMAN LUBETKIN קארן נודמן לובטקין
 HELEN OREN SHLANGER הלן אורן שלנגר
 MORAN HALEVI מורן הלוי

YONATAN, BRIK & CO.
 מיסודו של עו"ד רועי פוליאק

דף עדכון
 ינואר 2020

לקוחות קבועים
 חופש הבחירה

חופש הבחירה של עובדים בהסדר פנסיוני

פסק דינו של בית המשפט העליון בבג"ץ 2360/19 הסתדרות העובדים הכללית החדשה נ' היועץ המשפטי לממשלה

ביום 16.1.2020 ניתן פסק דינו של בית המשפט העליון (מפי כב' השופט מ' מזוז ובהסכמת השופטים נ' סולברג ו-ג' קרא) בשבתו כבג"ץ בהליך שבנדון, אשר דחה את עתירת ההסתדרות הכללית החדשה ("ההסתדרות") נגד פסק דינו של ביה"ד הארצי לעבודה בע"ע 7243-10-15 לנדסברג נ' גל רוב יועצים (נבו 20.8.2018) ("הלכת לנדסברג").

השאלה שבמוקד הדיון היא האם חופש הבחירה המוקנה לעובד לפי סעיף 20 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), תשס"ה-2005 ("חוק הפיקוח") מאפשר לו לבחור בהסדר שאינו כולל כיסוי לנכות או לשאירים, ומהי אחריות המעסיק במקרה של בחירה כאמור.

ההסתדרות טענה, בפני ביה"ד הארצי לעבודה ובפני בג"ץ, כי:

"העובד רשאי לבחור את האכסניה בה יבוטח אך אין הוא רשאי לבחור בהסדר פנסיוני שאינו כולל ביטוח אובדן כושר עבודה וביטוח שאירים...צו ההרחבה קובע חובה קוגנטית כך שהמוצר הפנסיוני יכול גם ביטוח נכות ושאירים, ואין לעובד חופש בחירה לסטות מכך. כן נטען כי אין סתירה בין הוראות צו ההרחבה, לבין הוראות סעיף 20 לחוק הפיקוח".

מנגד הוצגה עמדת היועץ המשפטי לממשלה, בה תמכו נשיאות הארגונים העסקיים, המעסיק וחברת הביטוח מגדל לפיה:

"סעיף 20 לחוק הפיקוח מבטא עקרון יסוד בעולם החיסכון הפנסיוני, והוא חופש הבחירה המלא של עובד לבחור בסוג המוצר הפנסיוני בו הוא מעדיף להפקיד את הכספים המופקדים לטובתו, את מסלול ההשקעה בו ינוהלו הכספים ואת החברה שתנהל את הכספים. לעובד נתונה אוטונומיה מלאה בבחירת המוצר הפנסיוני כאמור, ואין המעביד יכול להתערב בבחירתו של העובד...אין בהוראות צו ההרחבה כדי להטיל חובה כזו (חובה על העובד לרכוש ביטוח אובדן כושר עבודה או ביטוח שאירים)...הטלת חובה על המעסיק לרכוש עבור עובדיו ביטוח אובדן כושר עבודה וביטוח שאירים, בניגוד לרצונו, עלולה לפגוע, במקרים מסוימים, באינטרסים של העובדים".

הלכת לנדסברג ואימוצה על ידי בית המשפט העליון

כזכור, בהלכת לנדסברג הועדפה עמדת היועץ המשפטי לממשלה וביה"ד הארצי קבע, כי:

"אין בהוראות צו ההרחבה, המחייב את המעביד לבטח את העובד בקרן פנסיה מקיפה, כדי להגביל את העובד או לפגוע בזכותו לבחור לעצמו מכשיר פנסיוני אחר לרבות ביטוח מנהלים... ולמעביד אין אחריות בגין בחירתה זו (בחירתה של העובדת שלא לרכוש כיסוי ביטוחי של אבדן כושר עבודה – הח"מ)".

כאמור, בית המשפט העליון דחה, את העתירה, מן הטעם שהתערבותו של בג"ץ בפסקי דין של ביה"ד הארצי לעבודה היא מצומצמת מאד, ומכיוון שלא נפלה "טעות משפטית" בפסק דינו של בית הדין הארצי.

בפסק דינו של בית המשפט העליון הובהר, כי:

"אכן, קיים לכאורה אינטרס כללי של ציבור העובדים להיות מבוטח בקרן מקיפה, הכוללת לצד צבירה פנסיונית גם ביטוח אובדן כושר עבודה וביטוח שאירים. זהו לכאורה גם אינטרס של המדינה... אך... ישנם מצבים ונסיבות בהם האינטרס של העובד עשוי להצדיק ויתור על ביטוח כאמור..."

סיכום והמלצה

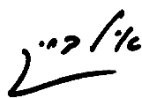
לפיכך, בהתאם להלכת לנדסברג אשר אומצה גם על ידי בג"ץ, לא ניתן להתנות על חופש הבחירה של העובד, באופן שהעובד רשאי לבחור בכל הסדר פנסיוני (בכפוף להוראות סעיף 20 לחוק הפיקוח), ומעסיקו של עובד שבחר בהסדר פנסיוני שאינו כולל כיסוי לנכות ושאירים אינו אחראי לבחירתו זו של העובד ולתוצאותיה.

בהתאם, נותרה על כנה התייחסותנו, כפי שהובאה בפניכם בעבר כי אין כל מניעה שמעסיק אשר מודע לבחירה של עובד יציין בפני עובדו את תוצאות בחירתו בהסדר פנסיוני אשר אינו כולל, לדוגמא, כיסוי ביטוחי כאמור.

בברכה,

טליה יונתן-דגן, עו"ד

איל בריק, עו"ד